

Hayat-ı İslâmiyeye en müthiş bir maraz-ı muzır dahi hırdır.

Ey ehl-i iman! Sâbikan, adâvet ne kadar zararlı olduğunu anladın. Hem anla ki adâvet kadar hayat-ı İslâmiyeye en müthiş bir maraz-ı muzır dahi hırdır. Hırs, sebab-i haybettir ve illet ve zillettir ve mahrumiyet ve sefaleti getirir. Evet, her milletten ziyade hırs ile dünyaya saldıran Yahudi milletin zillet ve sefaleti, bu hükme bir şahid-i kâti'dır.

Evet hırs, zîhayat âleminde en geniş bir daireden tut, tâ en cüz'î bir ferde kadar sû-i tesirini gösterir. Tevekkülvari taleb-i rızık ise bilakis medar-ı rahattır ve her yerde hüsn-ü tesirini gösterir.

İşte bir nevi zîhayat ve rızka muhtaç olan meyvedar ağaçlar ve nebatlar, tevekkülvari, kanaatkârane yerlerinde durup hırs göstermediklerinden rızıkları onlara koşup geliyor. Hayvanlardan pek fazla evlat besliyorlar. Hayvanat ise hırs ile rızıkları peşinde koştukları için pek çok zahmet ve noksaniyet ile rızıklarını elde edebiliyorlar.

Hem hayvanat dairesi içinde zaaf ve acz lisan-ı haliyle tevekkül eden yavruların meşru ve mükemmel ve latîf rızıkları hazine-i rahmetten verilmesi ve hırs ile rızıklarına saldıran canavarların gayr-ı meşru ve pek çok zahmet ile kazandıkları nâhoş rızıkları gösteriyor ki: **Hırs, sebab-i mahrumiyettir; tevekkül ve kanaat ise vesile-i rahmettir.**

Hem daire-i insaniye içinde her milletten ziyade hırs ile dünyaya yapışan ve aşk ile hayat-ı dünyeviyeye bağlanan Yahudi milleti pek çok zahmet ile kazandığı, kendine faydası az, yalnız hazinedarlık ettiği gayr-ı meşru bir servet-i ribaî ile bütün milletlerden yedikleri sille-i zillet ve sefalet, katl ve ihanet gösteriyor ki: **Hırs, maden-i zillet ve hasarettir.**

Hem harîs bir insan, her vakit hasarete düştüğüne dair o kadar vakıalar var ki **أَلْحَرِيمُ خَائِبٌ** darb-ı mesel hükmüne geçmiş, umumun nazarında bir hakikat-i âmme olarak kabul edilmiştir. Madem öyledir, eğer malı çok seversen hırs ile değil belki kanaat ile malı talep et, tâ çok gelsin.

Ehl-i kanaat ile ehl-i hırs, iki şahsa benzer ki büyük bir zatın divanhanesine giriyorlar. Birisi kalbinden der: "Beni yalnız kabul etsin, dışarıdaki soğuktan kurtulsam bana kâfidir. En aşağıdaki iskemleyi de bana verseler lütuftur." İkinci adam güya bir hakkı varmış gibi ve herkes ona hürmet etmeye mecbur imiş gibi mağrurane der ki: "Bana en yukarı iskemleyi vermelidir." O hırs ile girer, gözünü yukarı mevkilere diker, onlara gitmek ister. Fakat divanhane sahibi onu geri döndürüp aşağı oturtur. Ona teşekkür lâzımken, teşekkürü bedel kalbinden kızıyor. Teşekkür değil, bilakis hane sahibini tenkit ediyor. Hane sahibi de ondan istiskal ediyor. Birinci adam mütevaziane giriyor, en aşağıdaki iskemleye oturmak istiyor.

Onun o kanaati, divanhane sahibinin hoşuna gidiyor. “Daha yukarı iskemleye buyurun.” der. O da gittikçe teşekküratını ziyadeleştirir, memnuniyeti tezayüd eder.

İşte dünya bir divanhane-i Rahman’dır. Zemin yüzü, bir sofrayı rahmettir. Derecat-ı erzak ve meratib-i nimet dahi iskemleler hükmündedir.

Hem en cüz’î işlerde de herkes hırsın sû-i tesirini hissedebilir.

Mesela, iki dilenci bir şey istedikleri vakit, hırs ile ilhah eden dilenciden istiskal edip vermemek; diğer sakın dilenciye merhamet edip vermek, herkes kalbinde hisseder.

Hem mesela, gecede uykun kaçmış, sen yatmak istesen, lâkayt kalsan uykun gelebilir. Eğer hırs ile uyku istesen: “Aman yatayım, aman yatayım.” dersen, bütün bütün uykunu kaçırsın.

Hem mesela, mühim bir netice için birisini hırs ile beklersin “Aman gelmedi, aman gelmedi.” deyip en nihayet hırs senin sabrını tüketip kalkar gidersen, bir dakika sonra o adam gelir fakat beklediğin o mühim netice bozulur.

Şu hâdisatın sırrı şudur ki: Nasıl ki bir ekmeğin vücudu; tarla, harman, değirmen, fırına terettüp eder. Öyle de tertib-i eşyada bir teenni-i hikmet vardır. Hırs sebebiyle teenni ile hareket etmediği için o tertipli eşyadaki manevî basamakları müraat etmez; ya atlar düşer veyahut bir basamağı noksan bırakır, maksada çıkamaz.

İşte ey derd-i maişetle sersem olmuş ve hırs-ı dünya ile sarhoş olmuş kardeşler! Hırs bu kadar muzır ve belalı bir şey olduğu halde, nasıl hırs yolunda her zilleti irtikâb ve haram helâl demeyip her malı kabul ve hayat-ı uhreviyeye lâzım çok şeyleri feda ediyorsunuz? Hattâ erkân-ı İslâmiyenin mühim bir rüknü olan zekâtı, hırs yolunda terk ediyorsunuz? Halbuki zekât, her şahıs için sebeb-i bereket ve dâfi-i beliyattır. Zekâtı vermeyenin herhalde elinden zekât kadar bir mal çıkacak, ya lüzumsuz yerlere verecektir ya bir musibet gelip alacaktır.